

Balátová Kristýna, 84421 (UČO)
GEN510 Praxe

Zpráva z praxe

Charakteristika organizace

Název orgánu: Diagnostický ústav pro mládež, středisko výchovné péče a školní jídelna

Adresa: 637 00, Brno, Veslařská 246

(Zřizuje MŠMT zřizovací listinou dne 1.1.1995. Tento ústav je financován z rozpočtu ministerstva, potažmo města Brna a jiných subjektů či jejich sponzorských darů.)

Právní forma: Příspěvková organizace

Typ zařízení: zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy (=ÚV, OV) a preventivně výchovné péče

Cílová kapacita: Diagnostický ústav pro mládež (dále jen DÚM) má jako koedukované zařízení kapacitu 36 dětí ve čtyřech výchovných skupinách, 18 dívek a 18 chlapců.

Středisko výchovné péče (dále jen SVP) má kapacitu 20 dětí ve třech výchovných skupinách (in Výroční Zpráva za 2007-2008).

Toto zařízení je napojeno přímo na odd. MŠMT (=Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy), dále úzce spolupracuje s MPSV (=Ministerstvo práce a sociálních věcí), MV (=Ministerstvo vnitra), MZ (=Ministerstvo zdravotnictví), MS (=Ministerstvo spravedlnosti), JMK (=Jihomoravský kraj), ad.

Je nadřazeno veškerým výchovným ústavům (VÚM), dětským domovům (DD) a dětským domovům se školou (DDŠ).

Údaje o pracovnících a pracovnících Diagnostického Ústavu pro mládež, střediska výchovné péče a školní jídelny, Brno (Dále jen: DÚM, SVP a ŠJ):

Celkový počet pracovníků DÚM, SVP a ŠJ Brno: 76
z toho 41 pracovníků DÚM, Brno (in Výroční Zpráva za 2007-2008).

Pracovníci ve školním roce 2007/2008

Funkce	počet	vzdělání
Ředitelka	1	VŠ
Zástupce ředitelky	1	VŠ
Učitel/ka	4	VŠ
Vedoucí vychovatelka	1	VŠ
Speciální pedagog/žka	2	VŠ
Psycholog/žka	2	VŠ
Odborný vychovatel/ka	11	VŠ
Odborný vychovatel/ka	1	USO
Sociální pracovníce	2	USO
Sociální pracovníce	1	VOŠ
Pracovník/ce sociální péče	2	VŠ
Pracovník/ce sociální péče	1	USO
Pracovník/ce sociální péče	1	Z

Dále: rozpočtář, účetní, provozářka, kuchařka, topič, řidič – údržbář celkem 11 pracovníků (Zdroj: Výroční Zpráva za 2007-2008).

Komentář [J1]: Upozornuji na to, že 10 normostran je 18 000 znaků vč mezer, a vy máte přes 31 tis. To je opravdu moc. Toto je důležité vnímat, jelikož v bakalářské práci se netoleruje ani znak navíc. Můžete vynechat některé popisné pasáže – případně je zkrátit, ... Pro seminární práce je obvyklá hranice 10% nad a pod stanovený rozsah.

Komentář [J2]: Chybí popis metody práce – jaká data jste zpracovávala, na jaké působíte pozici, jaký typ pozorování a jiný sběr dat jste provedla? Práce je nedostatečně zpracována. Čtuje obsáhlé pasáže dokumentace místo aby vybrala aspekty s gen tématikou a pokusila se je s pomocí teorie reflektovat.

Věkové složení pedagogických pracovníků a pracovníc

Věk	Muži	Ženy
Do 35 let	4	1
35 – 50 let	3	4
Nad 50 let	6	5
Celkem	13	10

(Pozn. Zdroj: Výroční Zpráva za 2007-2008)

Diagnostický ústav pro mládež je koedukované školské zařízení, které přijímá děti na základě rozhodnutí soudu.

Ve školním roce 2007/2008 bylo přijato celkem 97 dětí, z toho 54 chlapců a 43 dívek. Ve stejném roce bylo propuštěno nebo přemístěno 174 dětí.

Školní rok	Celková kapacita	Počet		
		Chlapců	Dívek	Celkem
2007 – 2008	36	54	43	97

(Zdroj: Výroční Zpráva za 2007-2008)

DÚM plní diagnostické úkoly pro mládež (chlapce a děvčata od 15- 18 let), která má být anebo je zařazena ve všech druzích speciálních výchovných zařízení pro mládež.

Mezi úkoly diagnostického ústavu patří zejména:

- komplexní vyšetření mládeže, které trvá obvykle osm týdnů
- umístění mládeže do výchovné skupiny o nejvíce 12 svěřencích
- zabezpečení výchovy a péče o mládež, kterou by jí měli poskytnout rodiče anebo zákonní zástupci
- vedení evidence mládeže umístěné v jednotlivých speciálních výchovných zařízení včetně evidence volných míst ve výchovných ústavech v územním obvodu diagnostického ústavu pro mládež Brno (pro chlapce zejména oblast jižní Moravy a pro děvčata oblast celé Moravy) (srov. Vyhláška 334/2003 Sb., Zákon 109/2002 Sb., in <http://www.dum-brno.cz/>).

Podrobnosti o organizaci a výchovně vzdělávací práce v diagnostickém ústavu a z toho vyplývající práva a povinnosti mládeže a jejich zákonných zástupců stanoví vnitřní řád ústavu (in <http://www.dum-brno.cz/>).

Do diagnostického ústavu pro mládež mohou být zařazeni pouze chlapci a děvčata se soudem nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou anebo s nařízeným předběžným opatřením (srov. Vyhláška 334/2003 Sb., Zákon 109/2002 Sb., in <http://www.dum-brno.cz/>).

Předmětem činnosti střediska výchovné péče je odborná terapeutická a poradenská činnost specializovaná na :

- etopedické služby a pomoc nezletilým s výchovnými problémy
- individuální a psychoterapeutickou péči
- diagnostiku a evidenci dětí s výchovnými problémy
- spolupráci s rodinami a učiteli
- spolupráci s odbory sociální péče a se zdravotnickými zařízeními osvětovou činnost pro rodiny s problémovými dětmi (srov. Vyhláška 334/2003 Sb., Zákon 109/2002 Sb., in <http://www.dum-brno.cz/>).

Organizace zařízení

Komentář [J3]: Příliš popisné, nemá genderovou relevanci.

Pracoviště diagnostické

Zajišťuje odborné komplexní vyšetření dětí v součinnosti s ostatními pracovišti, stanoví diagnózu a prognózu k jejich výchově nebo reedukaci. Poskytuje odbornou pomoc výchovným zařízením. Ústav úzce spolupracuje s jinými odbornými pracovišti např. psychiatrem, pediatrem.

Pracoviště sociálních služeb

Zajišťuje sociální péči o děti a podílí se na jejich diagnostickém šetření. Zajišťuje rozmístění do výchovných zařízení. V osobních věcech dětí spolupracuje s pověřenými okresními a obvodními úřady, státním zastupitelstvím, se soudy a policií ČR, s osobami odpovědnými za výchovu. Součástí sociálního pracoviště je zdravotní pracoviště, které zajišťuje zdravotní péči o děti, vede zdravotní záznamy, dbá na dodržování hygienických a zdravotnických zásad zařízení.

Pracoviště výchovně- vzdělávací

Zjišťuje v diagnostických třídách stav vědomostí, dovedností dětí a zajišťuje jejich vzdělávání po dobu pobytu v DÚM.

Mimoškolní výchovně- vzdělávací činnost probíhá ve dvou výchovných skupinách na oddělení dívčím a ve dvou výchovných skupinách na oddělení chlapeckém.

Péče o děti zadržené na útěku- záchytné pracoviště

DÚM přijímá k přechodnému pobytu děti na útěku od osob odpovědných za výchovu, kteří si dítě od PČR (=Policie ČR) nemůžou převzít nebo převzetí odmítají a je jim soudem nařízen pobyt v zařízení, dále přijímá děti zadržené PČR na útěku z výchovných zařízení (srov. Vyhláška 334/2003 Sb., Zákon 109/2002 Sb., in <http://www.dum-brno.cz/>).

Střediska výchovné péče

Střediska výchovné péče přijímají děti a mládež na žádost rodičů nebo zákonných zástupců. Středisko výchovné péče je organizováno samostatným vnitřním řádem (srov. Vyhláška 334/2003 Sb., Zákon 109/2002 Sb., in <http://www.dum-brno.cz/>).

Vzhledem k tomu, že diagnostický ústav je zařízení s celoročním nepřetržitým provozem, probíhá výchovná činnost i v době hlavních prázdnin, pouze vzdělávací činnost ve škole je přerušena na 8 týdnů, kdy učitelé čerpají dovolenou (srov. Vyhláška 334/2003 Sb., Zákon 109/2002 Sb., in <http://www.dum-brno.cz/>).

Co se projektů, na nichž se tato organizace podílí, týče. Tak lze říci, že jsou např. LATA (neboli laskavá alternativa trestu adolescentů) a její dobrovolníci, kteří vytváří kamarádské dvojice pro tyto děti. Jinak zařízení dále spolupracuje také s CESOPem, který organizuje různé aktivity pro chlapce a děvčata z DÚM, jako jsou různé kluby, disko, taneční apod. (viz více in <http://www.cesop.xf.cz/> , <http://www.lata.cz/>).

Má praxe probíhala konkrétně v budovách DÚM, konkrétně na oddělení psychologickém, speciálně pedagogickém, sociálním a na vychovatelnách, kde jsem vykonávala činnost psychologickou, speciálně pedagogickou, případně sociální. Proto dále ve zprávě hodlám více věnovat jen tomuto zařízení, jeho popisu zhodnocení a kazuistikám.

Kasuistiky (popis případu + návrh řešení)

Pro představu jsem si vybrala a přepracovala dvě kasuistiky (jedna je děvčete, další je o chlapci) z vybraných pracovišť, které mají za úkol ilustrovat činnost na oddělení speciálně pedagogického či etopedického a psychologického.

První byla napsána speciální pedagožkou (etopedkou), druhá psychologem. (Pozn. Kasuistiky jsou pozměněny z důvodu ochrany osobních údajů, obsahují citlivé údaje o nezletilých osobách, a nelze je tedy nijak zveřejňovat či užívat k dalším účelům!!!)

Kasuistika etopedická (speciálně pedagogická)

X (17,4 let) pochází z úplné rodiny, navenek se jeví jako funkční. V rodině žila společně se svým dvojčetem Adamem a mladším bratrem Janem. Od roku xxxx je zaznamenána v evidenci odd. sociálně- právní ochrany a po nějaké době byla svěřena do péče prarodičů. Zde se cítila dobře. Po smrti babičky v roce xxxx byla opětovně svěřena do péče rodičů, soud nařídil dohled nad výchovou.

X poukazuje na neadekvátní trestání ze strany otce, fyzicky ji napadá i její bratr. Je zde podezření na pohlavní zneužívání ze strany otce. V žádném případě se X nechce vrátit zpět do rodiny, ale chtěla by udržovat alespoň telefonický kontakt s matkou. Velmi těžce nese její odmítání.

Diagnóza: subdeprivace, LMD, lehká MR, podezření na syndrom CAN, osobnost pasivně-závislá na druhé osobě;

Zpočátku byla v prostředí DÚM nejistá, vystrašená, vyhledávala „ochranitelky“, vyžadovala kontakt a pozornost. Ale podařilo se ji stabilizovat.

Adaptace na ústavní podmínky činila X problémy. Obtížně si přivykala na nový kolektiv a prostředí. První dny vůbec nekomunikovala, byla uplakaná, plachá a stranila se kolektivu. Měla nedůvěru a strach z dívek i výchovných pracovníků. Měla obavy z toho, co ji v DÚM čeká.

Postupně se jí podařilo v rámci možností stabilizovat. X je schopna a ochotna respektovat a dodržovat režim i řád zařízení.

Během pobytu dosahuje dobrého hodnocení, nebyly u ní zaznamenány útěkové tendence.

V průběhu pobytu začala být X některými dívkami ochraňována. Jeví se jako slabá, zranitelná, lehce zneužitelná, neschopná se bránit a čelit různým tlakům v kolektivu. V této pasivní roli se cítí X velice bezpečně.

Větší část dívek je hodnocena jako nejslabší článek v kolektivu. Nikoho ničím neohrožuje. Jeví se ve skupině jako submisivní typ, je velice podrobná, důvěřivá hledající ochranu a péči. Pokud má pocit, že o vztah přichází vynucuje si pozornost pláčem a sebepoškozováním (pořezala se střepy).

Základní školní docházku ukončila na ZvŠ (=Zvláštní škola), odtud nastoupila na OU (=Odborné učiliště)- obor kuchařka. Má již ukončený první ročník.

Učební obor byl vybrán rodiči, ale příliš jí nebaví. Raději by pracovala se zvířaty, nejraději u koní.

Žádné pracovní činnosti se nevyhýbá, ráda a ochotně se zapojuje a zadané úkoly provádí. Je ale nutné jí nejprve předvést a vysvětlit jí, co se po ní požaduje.

Z domova nebyla řádně vedena. Za špatně provedené práce v domácnosti byla surově doma bita. Proto má nyní strach, že provede něco špatně. Ráda si ale nechá poradit.

Vyhraněné záliby ani zájmy nemá. Ráda se zapojuje do všech nabízených volnočasových aktivit, s nimiž se v průběhu pobytu postupně seznamuje. Vhodné činnosti, které je X schopna zvládnout jsou: zátěžová turistika, plavání, vycházky, společenské hry- např. člověče nezlob se, pexeso, aj.

Hygienické návyky u ní nebyly pevně zafixovány díky špatným sociálním podmínkám. Je nutné ji kontrolovat a upozorňovat na dodržování hygieny, pořádku ve skřínce, převlékání se

Komentář [J4]: Celou kasuistiku můžete dát jako přílohu. A pak vybrat jen pasáže, které se nějak vztahují k genderu.

do pyžama...

Dívka nijak nepečuje o svůj zevnějšek, obléká se konformně a nenápadně.

Je nekuřačka, alkohol jí nechutná a jiné zkušenosti s návykovými látkami nemá.

Během pobytu se s ní podařil navázat poměrně dobrý vztah. Je snaha ze strany personálu o posílení jejího sebevědomí, získání nadhledu nad vlastní budoucností. Postupně došlo k upevnění návyků.

Osvědčuje se u ní citlivé jednání založené na důvěře a časté navazování kontaktů, pozitivní se jeví pohlazení, pochvala, neustálý verbální kontakt. Musí mít pocit, že je o ni zájem.

Bohužel u ní není možný návrat do rodiny, proto bylo doporučeno vedením ústavu, aby byla zařazena do praktické školy s jednoletou přípravou.

(V tomto textu jsem shledala generické maskulinum, které se v mnoha dokumentech zařízení, včetně oficiálních zpráv na webu DÚM také hojně nacházejí. Jinak je zpráva popisem chování děvčete, tedy až na upozornění, že X nedbá na svůj vzhled, což by mohlo být vnímáno jako genderový stereotyp, či mýtus krásy u žen.)

Komentář [J5]: Toto je důležité rozpracovat. Udělat srovnání mezi anamnézou dívky a chlapce, na co se odborní pracovníci/e u obou pohlaví zaměřují, zda jsou ovlivněni stereotypy?

Kasuistika psychologická

K nástupu do DÚM byl Y (16 let) přiveden na rediagnostický pobyt z VÚM dne xx.xx.xxxx, ÚV nařízena dne xx.xx.xxxx. Jako důvod uvedeny časté a náhlé výkyvy nálad, sebepoškozovací a suicidální tendence. V poslední době často samotářský, a to zejména večer. Intervaly mezi klidem a nepohodou se objevovaly stále častěji. Ve škole neprospíval a měl návrh na vyloučení. Do VÚM nastoupil koncem před půl rokem. V létě byl zcela bezproblémový. Koncem září ale přijel pozdě a pod vlivem alkoholu z dovolenky. Od té chvíle nastaly problémy. Od října se velmi často opakovaly úrazy typu pádu ze schodů, poranění končetin na praxi, drobných popálenin apod. Poté se dostal do velmi silného afektu při stěhování na jiný pokoj v rámci VÚM. Náhle a bez zřetelného podnětu se dostával do stavů vysoké negace, kdy po afektu přišlo depresivní chování a pláč. Ve škole poté řešeno zcizení mobilního telefonu a poškozování oblečení spolužáků. Dle zprávy školy ze dne měl ohrožovat spolužáky nožem. To chlapec popírá. Situace zvládnuta bez následků na majetku nebo zdraví.

Trvalé bydliště společně s mladším bratrem u matky v A. Matka, nar.1966, pracuje jako pokladní. Otec, nar.1963, bytem v B. Chlapec absolvoval 9 tříd ZŠ v C. Poté 1.roč.SŠ řemesel a služeb. Manželství rodičů nezletilého bylo v chlapcových 2 letech rozvedeno, oba synové svěřeni do péče matky která žije s přítelem, otcí stanoveno výživné. Otec se s dětmi nestýká. Vztahy s matčíným přítelem nezl. hodnotí jako dobré. Výchovné problémy byly řešeny již v r. před čtyřmi lety (úmyslné založení požáru), v květnu nezl. uloženo výchovné opatření- zařazení do psychologického programu při DDÚ (=Dětský diagnostický ústav) a SVP. Zde matka ukončila spolupráci pro konflikt s psychologem, který jí vytýkal selhávání ve výchově. Na základě dalších problémů (opakující se drobné krádeže, závadová parta, toulání) byl uložen nezl. 2-měs. pobyt v SVP - zlepšení vždy jen částečné. Na výchově se podílela zejména výchovně slabá a úzkostlivá matka. V minulosti se léčil pro psychosomatické poruchy a noční enurézu.

V r. xxxx podán návrh na nařízení ÚV – rozsáhlé absence ve škole, nerespektování matky a jejího přítele, krádeže ve škole- chlapci udělen 3. stupeň z chování. O letních prázdninách xxxx se Y dopustil další trestné činnosti se svou partou (pokoušeli se odjet s cizím vozidlem, vloupali se do telefonního automatu, následně utekl z domova). V roce xxxx nařízena ÚV, nezl. nastoupil do DDÚ, přemístěn do DDŠ a ZŠ.

Před rokem nastoupil do VÚM Žďár nad Sázavou, od xxxx nastoupil na SŠ řemesel a služeb – obor automechanik.

Y je bystrý a chytrý, je schopen zapojení do kolektivu. Sám ale častěji přiznával, že je na některé děti alergický a chová se pak nadřazeně. S dospělými autoritami je zpravidla zvyklý jednat slušně. Je spíše uzavřený, ale spolupracující. Rozumové schopnosti v pásmu výraznějšího nadprůměru s lepšími výkony v neverbální oblasti a nadání pro spíše technické obory. Chybějí ale pracovní návyky, systematická příprava a volní vlastnosti. Osobnost se znaky emoční nezralosti a citové deprivace. Úzkostný, impulsivní, nedůvěřující si. Snaží se o maskulinní projevy, ale pro svou emoční nevyrovnanost je snadno zranitelný a ovlivnitelný silnějšími jedinci. Potřebuje pevné vedení s jasnými pravidly. Slyší na fěrovou dohodu. Doma byl vystaven buď velké volnosti nebo opačně nadměrně přísným zákazům, které pak obcházel. Je uzavřený, kritický, méně důvěřující. Formálně je kvalitně přizpůsobivý. Je citlivý ke kritice. Maskuje úzkostnost a nejistotu ve vztazích. Nízké sebehodnocení. Je třeba posilovat sebedůvěru. Nepřijímaný doma ani ve škole, kde se postupně „zabydloval“ v roli outsidera, který ale přesto cítí, že má na víc. Matkou se cítí být nepochopený a nepřijímaný. Matka je pozvolna rezignující. Chlapec nereaguje na ni, na jejího přítele ani na vlastního otce. Doma se bez mimoškolní činnosti nudil. Věnoval se gymnastice, potom karate. Dnes nesportuje – hledá výmluvy. Potřebuje přijímající ženskou autoritu. Dlouhodobě rovněž schází mužský identifikační vzor. Od počátku je nutno nastavit pevné a jasné mantinely. Oceňovat jeho silné stránky s důrazem na racionalitu ve vztahu k intelektu. Pro jeho rozumové nadání postupně zvyšovat náročnost zadávaných úkolů. Využívat jeho schopnosti spolupráce a aktivity. Nabízet maximum pestrých volnočasových aktivit. Oslabovat jeho potřebu dělat dojem. Je nutná důsledná kontrola zadaných úkolů a okamžité vyhodnocení. Pracovat na tématu odpovědnosti klidným, přátelským, ale rozhodným pokáráním. Snažit se tvořit náhled na jeho závislost na chování druhých. Posilovat volní vlastnosti. Posilovat sebehodnocení. Ve vrstevnických skupinách bývá respektovaný. V poslední době si ale ve škole udržoval odstup. Při strukturované skupinové práci ale dovede být členem týmu. Od září tohoto roku řešeny sebepoškozovací tendence.

Anamnestický rozhovor

Škola, ukončené vzdělání: 9 tř. ZŠ, momentálně první ročník oboru automechanik, SŠ, s oborem je spokojený, baví jej, chce pokračovat.

Rodina: Rodiče se rozvedli, když byl malý. Nyní žije u matky. Otce zná, ale přestal k němu jezdit, když měl 11 let. Matka žije s přítelem. Y má staršího bratra (18 let). Doma se cítí dobře, s přítelem matky si rozumí, domů jezdí pravidelně, myslí si, že by doma mohl fungovat – uvažovalo se o podmínce.

Chování při pohovoru: měl nepříjemný pocit z mříží, jinak se ale cítí dobře, komunikativní, spolupracující, chová se slušně

Vlastní interpretace důvodů umístění: problémy s vlastním chováním – stávalo se mu, že na 4 hodiny „zasl“, s nikým jsem nemluvil, nikoho nevnímал. Docházelo i k sebepoškozování. Poslední incident měl na ubytovně. Pořezal si zápěstí a odvezli jej na PL (=psychiatrická léčebna), odtud do DÚM na radiagnostiku.

Představa o dalším postupu: Na svátky počítá, že pojedje domů, chce se vrátit na školu, uvažuje o podmínce od pololetí.

Zájmy: adrenalinové sporty, posilování, jízda na kole, bojové sporty, hra na bicí, poslech hudby.

Kouří od 9 let, 10 až 15 cigaret denně, snaží se to omezit.

Alkohol užívá příležitostně, na akcích, oslavách, s kamarády. Už byl opilý, ale tvrdí, že s alkoholem nemá problémy.

Zkoušel i THC, ale nevyhledává to.

Jeho intelektové nadání je v jednoznačném kvalitním nadprůměru. Jedním

z nejnápadnějších obranných mechanismů jsou intelektualizace a racionalizace. Nezralost, nezakořeněnost, nedostatek schopnosti vytvořit si vlastní autonomní základnu. Temperamentově je na kontinuu intro-extraverze nevyhraněný. Intelektuálně je velmi snaživý. Veškerým okolním podnětům se nikdy nevyhýbá a vnímá je velmi citlivě až hnidopišsky. V situaci, kdy je ale jeho jak aktuální, tak i obecný potenciál ke zvládnutí emoční zátěže extrémně snížený, je tato senzitivita rizikem ve smyslu snadné náhlé destabilizace. Vlivem emočních faktorů se dopouští na bázi zkresleného vnímání chybných úsudků, poté neadekvátních rozhodnutí a chování. Je nutno se maximálně snažit jej mentálně i emočně nepřetěžovat. Jeho Já nemá dost autonomních vnitřních zdrojů ke zvládnutí zátěže. Přirozeně tedy pak zaútočí buď na podnět jeho tísně nebo sám na sebe, což je jen druhou stranou téže mince. Často se pouští do introspekce, zaměřené na negativní prožívání sebe samého. Takový pohled na sebe samého vede k častým zážitkům sebeodmítání, spouštějícím subdepressivní prožívání. Na základě zvýšené psychologické složitosti může prožívat pocity vnitřního chaosu, zvyšujícího napětí. Proto potřebuje již zmíněné jasné a stabilní orientační body. Bude dobře fungovat v maximálně strukturovaném a přijímajícím, respektujícím prostředí. Má zvýšenou potřebu závislosti na druhých a rád spoléhá na druhé ve smyslu vedení a podpory. Ve skupinách dokáže být aktivní, ale ne příliš nápadně. Dokáže si užít samotu a potřebuje mít pocit soukromí. Má ale živý zájem o vztahy s lidmi. Pro svá osobnostní specifika, ale pravděpodobně nebude vždy úspěšný. Interpersonálně je Y pasivní. Jeho vztah ke světu je plný pochybností a nejistoty o svém místě v něm. V očekáváních je zpravidla skeptický. Usiluje o maximální zmapování okolí a registruje i sebemenší známky nepřízně. Je výrazně citlivý na odmítnutí. Je silně nedůvěřivý a vůči okolí maximálně ostražitý. Jeho otevřeně zdůrazňovaný zájem o velmi tvrdé formy bojových sportů tento obraz jen dokresluje. Dokáže věci vnímat a přemýšlet o nich v širokých souvislostech, přičemž ale styl myšlení je rigidní. Y tak ve své izolaci ulpívá na zažitých obranných stereotypech a nikoho k sobě příliš nepouští. Z komunikace rád dělá pouhou intelektuální hru. Myšlení a cítění nejsou integrované. Bariéra nastává mezi minulostí a posledním obdobím, což je potřeba integrovat v životní příběh v časové kontinuitě a dávat věci do souvislostí, čehož ale sám je mentálně schopen. Velmi výrazně je oslabená schopnost ega zvládat emoční zátěž. Hypoteticky může odmítnat svou minulost nebo se naopak bránit přítomnosti s tím, co obnáší. Jeho dobrá přizpůsobivost bývá často jen formální maskou. Tendence k potlačování přirozené vitality formou racionalizací a intelektualizací. Y se dokáže nadchnout a je nadměrně ambiciózní. Velmi vysoká hladina aspirační úrovně ovšem i při jeho objektivním intelektovém nadání vypovídá spíše o obranné kompenzaci výrazně narušeného sebeobrazu. Díky sklonu k dennímu snění a představám odtržených od reality je tak i jeho falešný sebeobraz a sebehodnocení odvozováno spíše od nezrale naivních představ o sobě než na reálných zpětných vazbách od okolí nebo reálných identifikačních vzorech, které si v obraně svého já nepřipouští. Pravděpodobně jsou také potíže s impulsivitou a nedostatečným sebeovládáním, pokud k tomu nemá subjektivně významný důvod. Jednoznačně jsou opakovaně potvrzovány znaky svědčící pro významně zvýšenou míru agresivity a to jak vůči okolí tak i vůči sobě. Je třeba pracovat na jeho schopnosti volit kompromis. Zvýšený index sklonů k sebepoškození toto jen potvrzuje. Navíc je to patrné i při běžném pozorování (medikován psychiatrem – léky Citalopram, při potížích Tiapridal). Je pravděpodobné, že je navyklý vnímat agresivitu jako přirozenou součást lidských vztahů, kde se necítí bezpečně a může se pak mimo jiné uchylovat i k obrannému autoritářství.

U Y je nutné, pomáhat mu při přechodu od chaosu ke struktuře, jasně a srozumitelně vymezit hranice. Konfliktní situace řešit s důrazem na realitu. Znemožňovat a otevřeně hovořit o jeho sebepoškození a současně omezovat fantazijní snění a úniky od reality v této formě. Postupně posilovat frustrační toleranci. Podporovat odvalu k nesouhlasu a zpracovávat jen jeho formy. Preferovat pozitivní zpětné vazby. Umožňovat práci se

smutkem. Otevírat témata, týkající se blízkosti, strachu z opuštění nebo strachu, že bude někým ovládnán. Posilovat schopnost tolerance, vzájemnosti a diferenciacie vztahů.

(I v této zprávě lze najít četná generická maskulina, např. spolužáci, kamarádi atp. Také zde přetrvávají genderové stereotypy, např. to že by bylo potřeba, aby matka byla více přijímající ženskou autoritou, či že Y potřebuje identifikační mužský vzor. Jinak se bez těchto připomínek zdá být kasuistika jako dobrý popis osobnosti chlapce a jeho projevů.)

Zhodnocení praxe

Na úvod zhodnocení mé praxe musím přiznat, že v tomto zařízení jsem nebyla poprvé, resp. jsem zde už předchozí praxe prováděla. Proto se již nechci zmiňovat ve zprávě o tom stejném, ale chci zhodnotit to, co mi tato praxe přinesla nového.

Musím říci, že bylo velice příjemné pracovat v tomto sešraném kolektivu zaměstnanců Diagnostického ústavu pro mládež v Brně, o němž jako o instituci mohu s jistotou tvrdit, že je opravdu na vysoké úrovni, jakož i služby zde poskytované, neboť zde pracují lidé ve svém oboru vskutku erudovaní, navíc pro věc zapálení, vždy maximálně otevření novým směrům, myšlenkám, idejím i filozofií. Jejich pracovní nasazení je opravdu veliké a chvályhodné.

Avšak velikánskou zásluhu na tom všem nesporně má právě vedení, jmenovitě paní ředitelka Dr. Cpinová, bez níž by se, dle mého názoru, toto zařízení jen těžko obešlo a díky níž jsem postupně během času a mých narůstajících zkušeností a kompetencí získávala odvahu tuto práci (resp. praxi) provádět. Můj dík jí patří také z důvodu toho, že mi poskytla supervizi, prováděnou formou konzultací, zpětné vazby, pozorování, a že mi dovolila následky a aktivní účast ve skupinách, i s dětmi individuálně.

Nemenší dík patří i mému vedoucímu praxe panu Mgr. Kurdiovskému i jeho zástupci panu Mgr. Janáčkoví, kteří se mnou měli tu trpělivost a postupně mě zasvěcovali do různých způsobů a typů práce s dětmi, které mě oslovily, a jejichž tvořivý přístup k této problematice mě velice silně ovlivnil a značně obohatil.

Další věc, která mě zde nadchla, je otevřenost tohoto zařízení široké veřejnosti, jež se snaží přesvědčit společnost o tom, že děti zde pobývající nejsou zas tak špatné a že lidé zde pracující se sem nedostali za trest, ale že si tuto práci vybrali dobrovolně a dělají ji s láskou, a chce tak zničit stereotypy s tím spojené.

Otevřenost ústavu se však týká také konání seminářů, uskutečňování exkurzí a bezproblémového přijímání studentů všech možných oborů a škol na praxe, kde si praktikanti mohou dokonce vyzkoušet různé aktivity s dětmi na vlastní kůži, a tak získat mnohé poznatky nejen pro jejich budoucí povolání, ale i pro jejich osobní a osobnostní růst.

Jsem ráda, že i já jsem měla tu možnost zde být, mnohé si i sama vyzkoušet a pomalu zjišťovat, jak se mi na základě zvyšujících se kompetencí rozšiřují i mé obzory.

Tento ústav bych jako celek zhodnotila velmi kladně. Prostředí bylo velice příjemné. Velmi se mi také líbil přístup zaměstnanců a zaměstnankyň k těmto dětem. Vždy se k nim chovali velmi vstřícně a s citem, snažili se jim spousty věcí vysvětlit. Dokonce mi připadalo, že i děti mají k většině zaměstnanců ústavu pěkný vztah. (I když genderovým stereotypům se zde člověk zdaleka nevyhne. Např. Děvčata jsou brána jako vnímavá, citlivá, pečující. Hoši, jako soutěživí, drsní, rozumoví... Tak je to dětem často i předkládáno. Dále v dokumentech přetrvávající genderový stereotyp, např. ve zprávách není vždy uveden počet žen a mužů, z čehož nelze přesně odvodit jejich přesnou sumu. I když jako školské zařízení má počty mužů a žen v mnoha pozicích téměř vyrovnané. Což hodnotím velice pozitivně z hlediska generového auditu.)

Jinak mohu říci, že tato zkušenost znamenala velmi mnoho pro můj osobnostní rozvoj,

měla pro mě velký přínos. Otázkou je, zda jsem něco přinesla já jim. Snad možná trochu pochopení s osudy dětí a asi i nějaké to rozptýlení, jako nový a neznámý objekt. Nevím. Možná by chtělo vytvořit více soukromého prostoru pro dívky, jelikož bydlí ve stejné místnosti, avšak vedení se na tom snaží pracovat.

Jediný problém, se kterým jsem se dost často potýkala, bylo dostat se vůbec do budovy.

Vize do budoucna. Moc se mi líbí program prevence, který zvýhodňuje nekuřáky, (jelikož tam 99% dětí kouří), tak si myslím, že by bylo dobré program podporovat a pokračovat v něm i nadále.

Příloha: Výňatky z vnitřního řádu DÚM

Děti :

Rozdělení do výchovných skupin

Výchovně vzdělávací činnost probíhá ve dvou výchovných skupinách na oddělení dívčím a dvou výchovných skupinách na oddělení chlapeckém.

Školní výchovně vzdělávací činnost probíhá ve dvou dívčích a ve dvou chlapeckých diagnostických třídách.

Výchovně vzdělávací činnost řídí ředitelka. Zástupcem pro výchovně vzdělávací činnost je zástupce ředitelky ústavu.

Režim dne

Denní režim zahrnuje všechny výchovně vzdělávací součásti výchovy. Režim se dělí na 4 denní části:

- ranní období (osobní hygiena, úklidy), snídaně,
 - dopolední období (škola, pracoviště), oběd,
 - odpolední období (škola, mimoškolní činnost, terapie),
 - večerní období (osobní hygiena, úklidy, kulturně vzdělávací činnost), večeře.
- (Podrobný rozpis denního režimu je součástí příloh vnitřního řádu.)

Systém hodnocení

Všichni pedagogičtí pracovníci DÚM používají systém hodnocení po dobrém uvážení a po objektivním a spravedlivém posouzení všech příčin a důsledků projevů dítěte.

Přestupek dítěte musí být objektivně přešetřen. Dítěti je třeba umožnit, aby se k přestupku vyjádřilo a zaujalo stanovisko. V každém případě musí být dítěti i celému kolektivu včas sděleno rozhodnutí o udělení opatření včetně řádného zdůvodnění.

Opatření, která souvisí s negativním hodnocením se uděluje jednotlivým dětem.

Veškerá hodnocení dítěte se zaznamenávají v jeho chronologickém záznamu a individuálním programu rozvoje osobnosti dítěte, kde se hodnocení rozvádí z hlediska diagnostického.

V současné době se mění systém hodnocení. S tím jsou spojené i organizační i jiné problémy. Původní systém se opíral o minus body, sčítáním plus a minus bodů vyšel konečný výsledek hodnocení. Změna v novém systému je v tom, že neobsahuje minus body (v každém

Komentář [J6]: Může být také předmětem reflexe, pokus s ní ale v textu nepracujete a nezabýváte se její gen analýzou, pak není na místě ji vkládat.

bloku je možno získat max.2 body, jinak 1 bod nebo nula v příp. problému, pokud dítě pracuje nadstandardně, pak může získat max.3 body), navíc se s dětmi zavedl systém individuálních dohod. Vznikl však problém, neboť toto někteří vychovatelé a učitelé nerespektují, neumí používat a vznikají neshody jak mezi zaměstnanci a dětmi, tak mezi zaměstnanci vzájemně.

Nevím, zda je to tím, že současní pedagogičtí pracovníci umí pracovat jen s tresty, ale odměny neumí náležitě využít, pokud jim možnost trestů chybí.

Výchovná opatření- odměny

- a) celodenní pochvala pedagogického pracovníka,
- b) týdenní pochvala ředitelky ústavu,
- c) měsíční pochvala ředitelky,
- d) prodloužení vycházky s rodiči o návštěvní neděli,
- e) vycházka v doprovodu vychovatele, učitele,
- f) samostatná individuální vycházka,
- g) dovolenka k osobám zodpovědným za výchovu, nebo k jiným blízkým osobám,
- h) zkrácení čekací doby na dovolenku,
- i) prodloužení dovolenky,
- j) mimořádná dovolenka v době školních prázdnin,
- k) věcná odměna nebo finanční odměna,
- l) povolení ubytování mimo zařízení;

Opatření ve výchově- postihy

- a) napomenutí,
- b) snížení hodnocení v daném dni,
- c) zákaz účasti na akcích mimo ústav,
- d) zákaz zábavných akcí v DÚM,
- e) zproštění funkce ve výboru spolusprávy,
- f) zamítnutí souhlasu s ubytováním mimo zařízení,
- g) podání návrhu na prodloužení ÚV do 19 let.

Vycházky, dovolenky, sledování propuštěných dětí

Vycházky a dovolenky uděluje pouze ředitelka nebo zástupce ředitelky. V případě povolení ubytování mimo zařízení u dítěte sleduje ústav pravidelně jeho chování. Jestliže dítě nedodrží stanovené podmínky propuštění, je povolán ředitelkou DÚM zpět do ústavu (in <http://www.dum-brno.cz/>).

Použité prameny:

DÚM Veslařská. Brno. *Webové stránky (a dokumenty)*. (online: <http://www.dum-brno.cz/>, ze dne 30.10.2008).

DÚM Veslařská. *Výroční Zpráva za 2007-2008*. Brno. (online: <http://www.dum-brno.cz/data/4583.doc>, ze dne 30.10.2008).

MŠMT. 2003. *O výkonu ústavní a ochranné výchovy*, 334/2003 Sb. (Vyhláška). Praha, MŠMT ČR.

MŠMT. 2002. *O výkonu ústavní a ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně*

výchovné péči ve školských zařízeních, 109/2002 Sb. (Zákon). Praha, MŠMT ČR.

